

De Bietenteler

Jaargang 2 | nr 3 | augustus 2015

Hét vakblad voor de Nederlandse bietenteler

Vroegbestelling suikerbietenzaad 2016

Texel een bieteneiland met perspectief

Gouden bietenteler Gerrit Michels

Hoge financiële opbrengst: it's all in the seed.

BESCHIKBAAR
IN DE VROEG-
BESTELLING!

CORVINIA

- Rhizomanie resistent
- Meest uitgezaaide rhizomanieras in 2013, 2014 en 2015!
- Zeer gezonde biet met stabiele goede opbrengst (104)*
- Andere rhizomanierassen in de vroegbestelling zijn: Sandra KWS, Excellenta KWS, Hollandia KWS, Annelaura KWS en Anneliesa KWS

* Bron: CSAR, Aanbevelende Rassenlijst 2015

www.kwsbenelux.nl

SEEDING
THE FUTURE
SINCE 1856

Voorwoord

Beste bietenteler,

Elk jaar is anders. Ook dit voorjaar was zoals geen ander. Relatief koud, later veel regen en nachtvorst tot wel -10 graden Celsius in het Noordoosten. Dit leidde tot een overzaai van 2.358 hectare. De gemiddelde zaaidatum werd 3 april. De groeipuntsdatum (4 gram suiker) ligt op 23 juni en daarmee 2 weken later dan vorig jaar.

De suikeropbrengst van het afgelopen jaar was de hoogste ooit. De opbrengst van 15,1 ton per hectare is een gemiddelde van de Nederlandse bietenteler, iets om trots op te zijn. In 2015 is de start aanmerkelijk trager. De opbrengst van 2014 evenaren lijkt een schier onmogelijke opgave. De natuur is echter tot veel in staat. Rond kerst 2015 weten we meer.

De prijzen van witsuiker zijn gedaald. Dit heeft zijn weerslag op de financiële opbrengst van de oogst 2015. We zullen (net als ieder jaar) de teeltkosten moeten beheersen door efficiënt te werken en opbrengsten te verhogen.

De bietensector bereidt zich langzaam voor op 2017: een ander speelveld in een andere omgeving. De biet wordt niet alleen geteeld voor de suiker maar ook voor veevoer, als grondstof voor groene chemicaliën of voor biobrandstof. De kweekbedrijven zullen hierop inspelen en voortdurend blijven werken aan nieuwe resistenties en aan opbrengstverhoging. Nederland is een bietenland. Het klimaat, de grondsoort, de telers en de industrie behoren tot de beste van Europa! Laat dit de boodschap zijn voor de toekomst. Een toekomst met een rendabele bietenteelt.

Veel succes in het verdere groeiseizoen.

Redactie 'De Bietenteler'

Inhoud

Bedrijfsreportage Texel, een bieteneiland met perspectief. In een tweeluik (deel II verschijnt december 2015) wordt ingegaan op ontstaan, geschiedenis en het belang van de landbouw op een eiland waar alles, per veerboot, naar toe moet worden gebracht, maar ook weer worden afgevoerd. We schetsen de bedreigingen en de kansen en maken in het kort kennis met onze gastheer Ard Saal uit De Cocksdorp.

4

Vroegbestelling 2016 Augustus is de maand waarin de suikerbietenteler gebruik kan maken van de vroegbestelling voor bietenzaad teelt 2016. Wat speelt er en waarop letten, een overzicht.

7

Op bezoek bij In dit nummer van 'De Bietenteler' gaan we op bezoek bij het bedrijf van PPO Vredepeel. Op 2 juli 2015 werd hier een 'open dag' gehouden met betrekking tot de teelt van suikerbieten en cichorei.

10

Actua Signaal uit de kwekerswereld. Met het oog op het wegvallen van het suikerquotum in 2017 gaan we in gesprek met een kweker van suikerbietenrassen. Hoe kijkt kweker Jens Christoph Lein tegende de toekomst aan?

12

Column De column komt deze keer uit de pen van Wanda Sikkema-Olsder. Partner van Pieter Sikkema uit Noordbroek. Het lievelingswerk van de Groningse akkerbouwster?

15

Actua Gouden bietenteler Gerrit Michels. Het bedrijfsaccent lag op het fokken van varkens en het produceren van eieren, toch teelt Gerrit met zijn vrouw Riet al 50 jaar met veel plezier ca. 3 hectare suikerbieten. De stabiele opbrengst en de correcte relatie met eerst COVAS en later CSV COVAS lagen hieraan ten grondslag.

18

Colofon

Oplage
Editie Nederland: ca. 10.000 ex

Layout, druk
Drukkerij Leën
www.leen.be

Coördinatie
Comevent
Schoolstraat 20
2240 Massenhoven
www.comevent.be

Redactiesecretariaat
info@debietenteler.com

Afgifte kantoor
Nederland: Sittard

Redactie en fotografie
Akkerbouwvoorlichting
en -communicatiebureau
J. Schoonbroodt

Boerderij 'De Hoek' van de familie Saal

'Op het noordelijkste puntje van Texel ligt de plaats De Cocksdorp met de karakteristieke rode vuurtoren'

Texel een bieten-eiland met perspectief

Met 615 hectare is de teelt van suikerbieten in de Texelse akkerbouw een belangrijke pijler van het gezinsinkomen. Aan het ontstaan van Texel, de betekenis voor de landbouw in het algemeen en de suikerbietenteelt in het bijzonder wil 'De Bietenteler' in een tweeluik aandacht besteden. In het eerste deel gaat het over het ontstaan van het eiland, het belang van de agrarische sector en maken we kennis met de familie Saal.

Met een deskundige en tevreden blik bekijkt Ard Saal zijn suikerbieten

Het ontstaan van Texel

Het huidige eiland (8 km breed en 20 km lang) bestaat eigenlijk uit twee eilanden: het zuidelijke Texel (ontstaan door de Allerheiligenvloed van 1170) en het noordelijker gelegen Eierland. In 1630 werd de Zanddijk voltooid die beide Waddeneilanden

met elkaar verbond. In 1835 richtte de uit Antwerpen afkomstige Nicolas Joseph De Cock, samen met enkele andere heren, een NV op die de kwelder tussen Eierland en Texel zou inpolderen voor agrarisch gebruik. In de nieuw aangelegde polder Eierland werd in 1836 ook een dorp gesticht dat

aanvankelijk Nieuwdorp heette, maar dat later naar hem werd genoemd: De Cocksdorp. In 1846 werd de polder De Eendracht drooggelegd, gevolgd door in 1848 de Prins Hendrikpolder en de polder Het Noorden in 1876. Onderzoek toont aan dat de eerste bewoning tussen 8.000 en 4.500 jaar voor Christus plaats vond. Momenteel telt de Gemeente Texel 13.600 inwoners. De beroepsbevolking telt 3.500 mensen waarvan 17% werkzaam is in de landbouw. De economische activiteiten rusten op drie poten: landbouw, visserij en toerisme.

Grondsoort

In tegenstelling tot de andere Waddeneilanden, die voornamelijk uit zand en duingebieden bestaan, vindt men op Texel drie grondsoorten: alluviaal zand (40%), diluviaal zand (40%) en zeeklei (20%) die alle drie specifieke eisen stellen aan de manier van bewerken.

De landbouw

In grove lijnen is het landgebruik en de samenstelling van de bedrijven een afspiegeling van het vasteland. In 1990 telde het eiland nog 244 agrarische bedrijven. Inmiddels is dit aantal teruggelopen tot 200. Ondanks dat is er onder de jeugd veel

belangstelling om boer te worden. Het AJT (agrarische jongeren Texel) is een goed draaiende vereniging. Texel kent maar één probleem en dat is de hoeveelheid grond. Alle grondgebonden bedrijven willen groeien en dat kan niet op een eiland, zeker als er vanuit natuur- en milieu-instanties ook nog stevige claims op landbouwgrond worden gelegd.

Tabel 1
Overzicht Texelse landbouw

Opvallend in deze tabel is met 70% het grote aandeel hakvruchten en

	1990	2015
Aantal agrarische bedrijven	244	200
Waarvan met bieten		57
Oppervlakte cultuurgrond	8.472	9.099
Areaal akkerbouw	3.559	3.122
Waarvan bieten	584	615 (20%)
Idem pootaardappelen	665	880 (28%)
Idem consumptie-aardappelen	271	268 (9%)
Idem granen	953	900 (29%)
Idem bloembollen	478	357 (11%)
Areaal grasland	4.260	5.055
Areaal snijmais	337	577
Aantal melk- en fokvee	8.648	9.158
Aantal schapen	36.275	25.488

bloembollen, de zogenaamde hoog saldo-gewassen. Een tendens die in de hele akkerbouw waarneembaar is en waarmee de belasting vanuit de grondkosten moet worden terugverdiend. Daar komt bij dat, omdat men op een eiland woont en alles per veerboot moet, de kosten hoger liggen dan op het vasteland.

Bedreigingen

Vanwege het intensieve bodembebruik is het dan ook logisch dat vanuit diverse disciplines aandacht wordt gevraagd voor behoud van bodemstructuur en -vruchtbaarheid. Dat brengt ons op het volgende punt dat we met de heer Koolhof bespreken. Wat hebben de eilandbewoners al

“Diepspitten en de vorenpakker zorgden voor een duidelijke opbrengstverhoging”

gedaan en wat moet er nog gebeuren in de toekomst? In grote lijnen moet men dan denken aan de volgende zaken:

- 1) De vochtvoorziening
- 2) De organische stofvoorziening
- 3) De winderosie
- 4) De aaltjesproblematiek
- 5) De problemen met ganzen en
- 6) De aanhoudende claim op de vruchtbare grond door natuur- en milieu instanties.

Laten we genoemde punten één voor één behandelen. Het grootste gedeelte van het eiland bestaat uit matig vochtvasthoudende zandgrond. Agrariërs van het vasteland zullen dan zeggen: “Dan ga je toch beregenen,” maar dat gaat niet wegens het ontbreken van voldoende beregeningswater. Daar waar wel beregeningswater in de sloten aanwezig is, mag niet worden onttrokken vanwege het keur van het Hoogheemraadschap. Vervolgens, en dat is zeker geen nadeel, ze missen op Texel het gehaspel met de haspel. Wat is er gebeurd? In de jaren zeventig van de vorige eeuw stelde de Overheid geldmiddelen beschikbaar voor grondverbetering. Er verschenen allerlei grote machines met nog grotere tractoren die in staat waren om de grond tot grote diepte (1 meter) los te maken en/of te mengen. Een bekende ondernemer uit die tijd was Hay Aerts uit het Limburgse Broekhuizen voorst die met zijn Steyr plus mengfrees door het hele land trok om verdich-

tingen op te heffen. Hierdoor nam niet alleen het bewortelbaar profiel toe maar ook het vochthoudend vermogen. Deze machine heeft, aldus voorlichter Koolhof, op Texel een zeer grote oppervlakte bewerkt en zo werd het probleem van verdroging sterk teruggedrongen. Nu wordt dit diepspitten verzorgd door de plaatselijke loonwerkers. Maar, omdat ieder voordeel zijn nadeel heeft, het gevolg was (door de verschraling) meer kans op winderosie en vrijlevende aaltjes. Menigeen zal denken: “En hoe zit het dan met zuurgraad?” Bij alluviaal zand, afkomstig uit de zee, hoeft men zich daar geen zorgen over te maken. Net als in de nieuwe polders liggen de schelpen voor het oprapen op de grond tussen de planten. Bij diluviaal zand, gevormd na de ijstijd op de keileemophoping, ligt dat anders.

Vanwege schelpen geen pH probleem

Op het eiland wordt Betacal Flow ingezet om de pH op niveau te brengen en te houden. Dan komen we bij de organische stof voorziening.

Achter de dijk ligt de Waddenzee

Voorlichter Koolhof bij een snelspitter

Net als op het vasteland heel actueel. We zagen grote hopen compost liggen, men heeft uiteraard de mest van rundvee, schapen en varkens. Daarnaast, aldus Koolhof, komt nog veel mest per vrachtauto van het vasteland. Vroeger heeft men ook mest per schip aangevoerd, maar de reukoverlast bij het lossen beviel de toeristen niet zo goed. 's Winters en in het vroege voorjaar komt nog wel eens een schip met mest. Er zijn dan minder toeristen en de geuroverlast is minder door de lage temperatuur. Tenslotte kiest men op het eiland voor een maximale inzet van groenbemesters. Er zijn nogal wat 'vroeg ruimende gewassen' die het toelaten om tijdig een groenbemester te zaaien. Bijkomend voordeel is het effect op de vrijlevende aaltjes die zich met deze organische stof voeden. De winderosie is, omdat het op Texel vaak

“Het kan hier zo hard waaien dat je bij het uitstappen de cabinedeur kwijt bent ...”

en hard waait, een serieus probleem. Men is dan ook blij dat het systeem van rundveemest uitrijden na zaai nog steeds mogelijk is. Uiteindelijk komen we dan bij de laatste twee bedreigingen en die liggen bij natuur en milieu. De ganzenproblematiek speelt volgens Koolhof al sinds 2002. Alle rapporten, vergaderingen en discussies ten spijt is het tot op de dag van vandaag niet mogelijk dit probleem serieus aan te pakken en moet men improviseren om de schade zoveel mogelijk te beperken.

Kansen

Na deze opsomming van de bedreigingen wordt het tijd om naar de kansen te kijken. Teelttechnisch gezien is het gunstig dat de zon er gemiddeld 80 uur meer schijnt dan in de rest van het land. Bij de bieten leidt dit tot financieel gunstige hoge suikergehalten. Omdat de hakvruchten voornamelijk op zand worden geteeld, zijn de grondtarra's laag. Ook de van de klei bekende korstvorming is hier niet aan de orde. Verder zijn er geen problemen met moeilijke onkruiden, al manifesteert de hanepoot zich steeds vaker, aldus onze zegsman. Daarnaast, en dat is echt een kans, zijn de Texelse boeren coöperatief. Ze zijn op elkaar aangewezen en zien daardoor ook eerder de voordelen van samenwerking. Het gezamenlijke gebruik van de grond door rundveehouders en akkerbouwers leidt tot een ruime vruchtwisseling, gunstig voor het beteugelen van de diverse ziekten en plagen.

En nu de praktijk

Hiervoor neemt Koolhof ons mee naar De Cocksdorp in het noordelijkste puntje van het eiland. Hier woont aan de Vuurtorenweg 83 de familie Saal op de boerderij met de ietwat cryptische naam 'De Hoek'. De boerderij ligt niet alleen letterlijk in een hoek (van wegen) maar ook in een hoek waar Noord- en Waddenzee raken. De eigenaar, Ard Saal die samen met zijn zoon Dirk-Jan de agrarische onderne-

“Wij hebben zoveel vertrouwen in de bietenteelt dat we er over denken om rechten bij te kopen.”

ming leidt, kan er in ieder geval geen diepere betekenis aan geven.

Geschiedenis van het bedrijf

Texel, als onderdeel van de Duitse 'Atlantikwall' was van strategisch belang voor de kustverdediging en voor radaropsporing. Op 5 en 6 april 1945 vond er een opstand plaats onder Russische krijgsgevangenen die op Texel waren gelegerd. Hierbij vielen niet alleen 1.085 doden (120 Texelaars, 400 Duitsers en 565 Georgiërs) maar was ook de schade aan bezittingen erg hoog. Pas op 20 mei 1945 werd Texel bevrijd. Het wordt daarom ook wel Europa's laatste slagveld genoemd. Ook de boerderij van de familie Saal moest eraan geloven. In 1953 was de nieuwbouw klaar en kon de vader van Ard weer aan de slag. In 1970 begon de jonge Ard mee te werken op het bedrijf en trad in 1974 toe tot de firma met zijn vader. In 1977 tenslotte werd hij zelfstandig ondernemer op 'De Hoek'. Het was oorspronkelijk een gemengd bedrijf met akkerbouw en melkvee, maar Ard zelf heeft nooit gemolken. Nu is het bedrijf 120 hectare groot en kent het als neventak een rosé kalverenhouderij (240 stuks) en een camping (15 staanplaatsen). Het quotum is 235 ton en wordt dit jaar gevuld met de rassen Maximiliana KWS, BTS 990 en Annelaura KWS.

De 5-jaars cijfers zijn als volgt: ton/hectare: 72; suiker: 17,8%; WIN: 92; Tarra: 11,1 %.

Rasverbetering, resistentieveredeling, adequate bladschimmelbestrijding, verbeterde rooitechniek en het langere groeiseizoen worden genoemd als factoren die hebben geleid tot de huidige zeer hoge suikeropbrengsten. Het streven is gericht op nog meer.

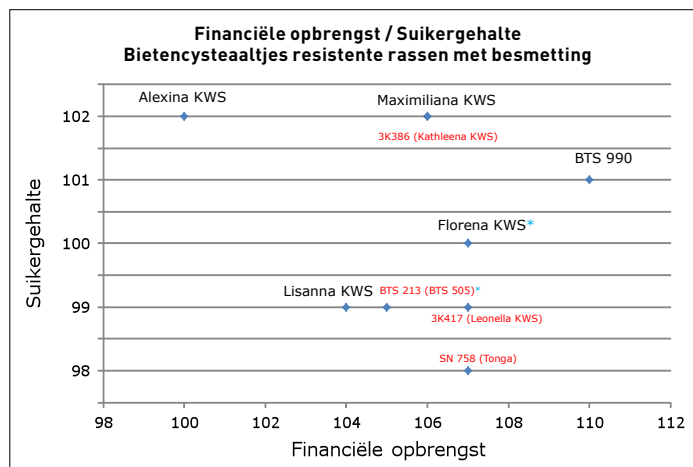
Aandacht voor de vroegbestelling uitzaai 2016

Met de uitdaging om in 2020, 16.000 kg suiker per hectare te produceren (90 ton bieten met 18% suiker) zullen de bietentelers steeds scherp voor de wind moeten zeilen. Dit wordt nog duidelijker als we de door het IRS beschreven bedreiging voor het rendement van de suikerbietenteelt op ons laten inwerken. Eens te meer wordt duidelijk dat hier-voor een goede rassenkeuze onontbeerlijk is. Meer hierover in dit artikel.

Wat is anders ten opzichte van het topjaar 2014

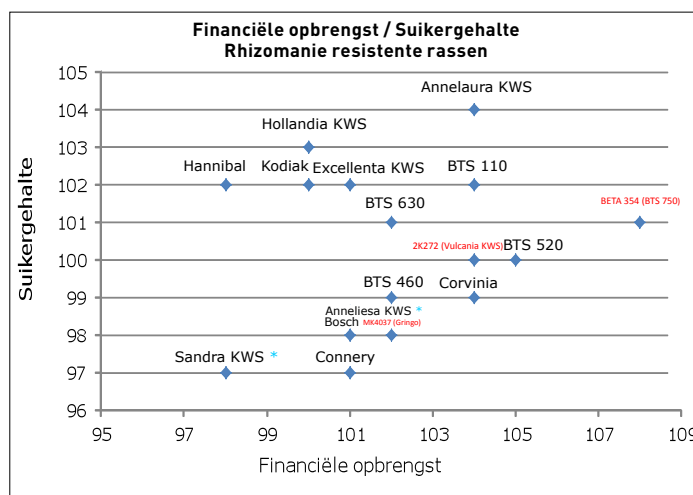
In tegenstelling tot het jaar 2014 gingen de voorjaarswerkzaamheden niet vanzelf. Er zijn twee uitzaai-perioden te onderscheiden, namelijk tot 25 maart en na 10 april. In de tussenliggende periode viel veel regen met korstvorming tot gevolg (overzaai 1.800 hectare). Daarnaast heeft het in het noordoosten ook nog eens stevig gevroren (overzaai 600 hectare). Gevolg: twee heel verschillende uitzaaimomenten, in het zuidwesten gemiddeld rond 22 maart en in het noord-oosten 11 april. Omdat het verdere weer in april en mei ook nog eens niet echt groeizaam was, met vooral te koude nachten, komt de groeipuntsdatum bijna 10 dagen later dan in 2014. Logisch dat dit gevolgen heeft voor de suikeropbrengst in 2015. Het enige dat vorig jaar niet helemaal correct verliep, was de bestrijding van de bladschimmels, of meer specifiek de aansluiting van de opeenvolgende bestrijdingen. Tussen de eerste en tweede bespuiting werd de termijn van 3 à 4 weken met enkele dagen overschreden met grote negatieve gevolgen. Een duidelijk leermoment dus.

De diverse bladschimmels blijven de gemoederen sowieso bezig houden, omdat de praktijk van mening is dat er rasverschillen bestaan in gevoeligheid voor aantasting. Zo zou het ene ras minder snel tekenen op cercospora dan andere rassen. Goed dat dit vraagstuk nu onder andere op PPO Vredepeel wordt onderzocht, zodat er gefundeerde uitspraken over kunnen worden gedaan.

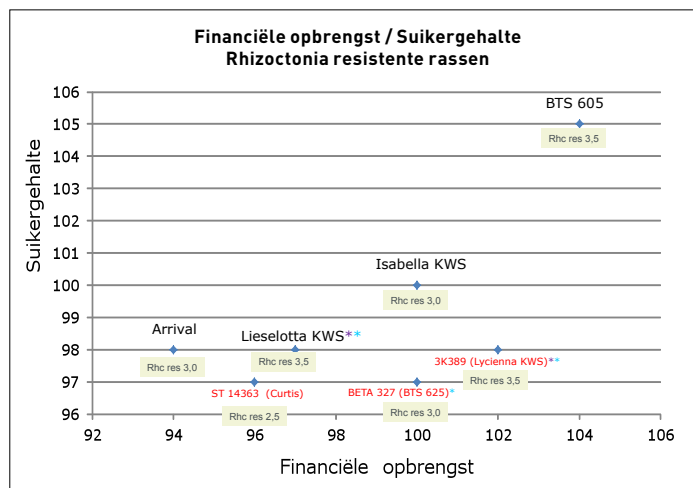
Bron: Rassenbulletin suikerbieten 2014

zwart: Aanbevelende Rassenlijst 2015
rood: kandidaten voor Aanbevelende Rassenlijst 2016
* aanvullende rhizomanie resistentie

Bron: Rassenbulletin suikerbieten 2014

zwart: Aanbevelende Rassenlijst 2015
rood: kandidaten voor Aanbevelende Rassenlijst 2016
* aanvullende rhizomanie resistentie

Bron: Rassenbulletin suikerbieten 2014

zwart: Aanbevelende Rassenlijst 2015
rood: kandidaten voor Aanbevelende Rassenlijst 2016
* Tevens BCA resistent
* aanvullende rhizomanie resistentie

RhCres: Rhizoctonia ziekte index
(0= geen aantasting; 7= bieten volledig rot)

GPS-gestuurde zaaibedrijving en zaaien

Rassensituatie voor 2016

In mindere mate dan voorheen zijn er voor het nieuwe teeltjaar verbeteringen te zien in het rassenpakket. Op basis van het Rassenbulletin suikerbieten 2014 is de constatering dat, met uitzondering van het rhizomaniesegment, de vooruitgang duidelijk lager is dan in beide voorgaande jaren. In alle segmenten, met uitzondering van het rhizomaniesegment, komen er nieuwe rassen met aanvullende resistentie tegen varianten van het rhizomanie-virus. Ook drievoudig resistente rassen (tegen rhizomanie, rhizoctonia en bietencysteaaltjes) blijven leverbaar.

Duurzaamheid naast resistentie nu ook van belang bij rassenkeuze

Twee zaken moet de Nederlandse bietenteler zich afvragen bij de rassenkeuze, namelijk: hebben de bietenpercelen van 2016 last van rhizoctonia en/of bietencysteaaltjes? Deze zaken bepalen uit welk segment de teler moet kiezen. **Daarnaast moet de teler stilstaan bij de vraag of er sprake is van de eventuele aanwezigheid van een variant van het rhizomanievirus dat de bestaande resistentie doorbreekt (AYPR).** Voor het overige draait alles om de financiële opbrengst. Hierin zijn alle eigenschappen meegenomen die bij de uitbetaling van de bieten een rol spelen. Denk ondermeer aan grondtarra, suikergehalte en

winbaarheid. Daarnaast, zich bewust van de huidige tijdgeest, vraagt de teler zich af of hij met de rassenkeuze ook voldoet aan duurzaamheidsparameters zoals bijvoorbeeld een lage grondtarra en een hoog suikergehalte. De productie van zoveel mogelijk suiker en zo weinig mogelijk tarra per hectare betekent een besparing op ondermeer transport- en verwerkingskosten en is dus duurzaam. (Zie ook het artikel over de bietenteelt op Texel).

Grote bedreiging voor rendement suikerbietenteelt

Het IRS laat weten dat er sinds de eerste melding (in 2004) van rhizomaniesymptomen in rassen met één resistentiegen (Rz1) het aantal besmette percelen gestaag toeneemt. In bijna alle regio's zijn er besmette percelen gevonden. De schade is aanzienlijk. Het suikergehalte is aanmerkelijk lager op percelen met een resistentiedoorbrekende variant van het rhizomanievirus. In de meeste gevallen nog net onder de 16% (perceelsgemiddelde), soms helaas lager dan 14%. Dat dit grote gevolgen heeft voor de bietenprijs en dus het rendement van de teelt moge duidelijk zijn. Voor de beheersing van de varianten die de rhizomanie restistentie kunnen doorbreken zijn er inmiddels ook een aantal rassen beschikbaar gekomen

met twee resistentiegen (Rz1 + Rz2). Dit zijn de rhizomanie restente rassen Anneliesa KWS en Sandra KWS, het rhizomanie-bietencysteaaltjes resistente ras Florena KWS en de drievoudig resistente (rhizomanie, bietencysteaaltjes en rhizoctonia) Lieselotta KWS.

Rhizoctonia nooit onderschatten

Een veel gehoorde wens uit de praktijk is: "Kon ik mijn bietenpercelen maar laten onderzoeken op rhizoctonia, want dat zou mijn rassenkeuze vergemakkelijken." Uiteraard realiseren telers die aangewezen zijn op rhizoctonia resistente rassen zich dat ze niet echt meekunnen met collega's die dit materiaal niet hoeven in te zetten. De uitdaging wordt nog groter als er in 2017 wordt afgerekend tegen 17% suiker en WIN 91.

Rhizoctonia is en blijft dan ook een moeilijk vraagstuk, omdat men nooit met zekerheid kan voorspellen of de ziekte op een perceel zal voorkomen. Eén ding is duidelijk: als in een gebied (denk bijvoorbeeld aan Zuidoost-Nederland) veel rhizoctonia voorkomt en in het bouwplan regelmatig goede waardplanten (maïs, gladiolen, lelies en enkele vollegroondsgroenten) aanwezig zijn, dan is het risico groot. In deze situatie geldt maar één advies: kies rhizoctonia resistent. Dit geldt uiteraard ook voor alle andere percelen in Nederland waar ooit

Veldtoets rhizoctonia resistentie

problemen waren met omrapen van rotte bieten. Aan de andere kant zijn er ook voorbeelden te noemen van telers die met een correcte behandeling van de grond en een aanpassing van het bouwplan ook weer 'rhizoctoniavrij' zijn geworden.

3 (gemiddelde ziekte-index) is basis

Nieuw in 2015 is de afspraak binnen de bietenveredeling dat de basis wordt gelegd bij een gemiddelde ziekte-index van 3 (0 = geen aantasting; 7 = bieten volledig rot). Isabella KWS is zo'n ras. Als er voor 2016 rassen komen (en dat is mogelijk) die lager scoren, is dat gunstig voor de percelen met een zeer zware rhizoctoniadruk. Vaak staat daar dan tegenover dat er financieel moet worden ingeleverd maar...je kunt wel bieten leveren zonder uitrapen en dergelijke.

"Toujours frapper" zeggen de Franse bietenteeltvoorlichters en daarmee willen ze gezegd hebben dat je een bepaalde boodschap regelmatig moet herhalen om ze goed weggezet te krijgen. In Nederland geldt dat voor het feit dat bij rhizoctonia resistente rassen onder zware druk toch rot kan optreden, want de resistentie is nu eenmaal partieel. Daarom blijft het devies: naast het inzetten van resistente rassen is aandacht voor structuur, pH, organische stof en bouwplansamenstelling essentieel om schade door rhizoctonia te voorkomen.

Bietencysteaaltjes

Bietencysteaaltjes zouden een teler,

met uitzondering van landruil, niet hoeven te verrassen. Door regelmatig naar de wortelontwikkeling te kijken, aangevuld met aaltjesonderzoek, kan de teler zich al een beeld vormen over het al dan niet aanwezig zijn van deze 'beesten', zoals aaltjesonderzoek Molendijk de aaltjes noemt. Ook het vroegtijdig pleksgewijs slapen of plekken met symptomen van magnesiumgebrek kunnen signalen zijn die wijzen op de aanwezigheid van bietencysteaaltjes. Hier is het advies dus ook duidelijk: kies partieel resistente rassen. Die beperken de schade en ook de vermeerdering van die aaltjes. Inmiddels zijn er rassen beschikbaar (BTS 990, Florena KWS en Lisanna KWS) die onder niet besmette omstandigheden een financiële opbrengst geven die vergelijkbaar is met die van het beste rhizomanie resistente ras. Met andere woorden: dit ras geeft ook op percelen zonder bietencysteaaltjes een hogere opbrengst.

Daarnaast beschikt Florena KWS ook nog eens over de aanvullende rhizomanie resistentie (zie pagina 8). Bij grondruil of als u als teler bent vergeten om een grondmonster te laten nemen, is het verstandig om te kiezen voor één van deze drie rassen.

Rhizoctonia en bietencysteaaltjes

Op een gedeelte van de percelen in het rhizoctoniagebied komen ook bietencysteaaltjes voor. Vaak is dit het geel

bietencysteaaltje. Tot vandaag was een rhizoctonia resistent ras dan de enige goede keuze. Nu zijn er rassen die naast rhizoctonia ook resistent zijn tegen bietencysteaaltjes. Lieselotta KWS is hier een voorbeeld van. Op percelen zonder bietencysteaaltjes is de financiële opbrengst duidelijk lager dan die van de rhizoctonia resistente rassen. Maar als er wel bietencysteaaltjes in het geding zijn, dan beperken deze rassen de opbrengstschade. Bovendien, niet onbelangrijk, is de vermeerdering van de bietencysteaaltjes dan minder. Er zijn in dit segment nog 2 nieuwe kandidaten voor opname op de rassenlijst 2016.

Hulpmiddelen bij de rassenkeuze

Zoals eerder vermeld geeft de financiële opbrengst voor de meeste telers een goede indicatie van welk rendement hij van een ras kan verwachten. Er zijn situaties, denk aan structureel hoge grondtarra of laag suikergehalte dat het te overwegen is om een andere keuze te maken. Rassen met een hoog cijfer voor suikergehalte of lage grondtarra kunnen dan eerder de juiste keuze zijn. Om dit voor zichzelf te berekenen, heeft de teler de mogelijkheid om één en ander door te rekenen met de IRS-applicatie 'rassenkeuze en optimaal areaal' op www.irs.nl. Bovendien krijgt de teler zo informatie over de beschikbaarheid van de rassen (ook over tweedjaars materiaal) en over de kweker.

Zaaimachine met granulaat- en gerststrooier

De suikeropbrengst-ontwikkeling bij bieten blijft verbazen. Een teken dat nog veel mogelijk is. Elke regio heeft daarbij zijn eigen uitdagingen. Om deze ontwikkeling (1890) vast te houden is kennis onontbeerlijk. Dit geldt ook voor de teelt van cichorei, waarbij men streeft naar een opbrengst in 2023 van 10 ton inuline per hectare.

Praktijkdag suikerbieten en cichorei

IRS (kennis- en onderzoekscentrum voor de suikerbietenteelt in Nederland) en Wageningen UR (Praktijkonderzoek Plant & Omgeving) organiseerden daarom op 2 juli 2015, onder tropische omstandigheden, een praktijkdag op PPO-locatie Vredepeel. Voor zowel suikerbieten als cichorei werden 6 thema's aangeboden, die elkaar deels overlappen, met daarnaast een uitgebreide bedrijvenmarkt met 31 deelnemers. Ondanks de hoge temperaturen konden de organisatoren 300 belangstellenden begroeten.

Deskundige toelichting bij het belang van organische stof

Suikerbietenthema's:

1. Rassenproef rhizoctonia resistentie

Het aandeel rhizoctonia resistente rassen bedraagt in Zuidoost-Nederland 80%. Logisch dat er veel belangstelling is voor de ontwikkelingen in dit segment. Het advies van het IRS is duidelijk: Kies altijd voor een resistent ras als rhizoctonia op het bedrijf of in de regio voorkomt en als het bouwplan veel maïs, vollegrondsgroenten, lelies, gladiolen en/of gras bevat, en kies hierbij voor rassen met de hoogste financiële opbrengst. Bij kans op zeer zware infectie kiest men voor rassen met de hoogste resistentie.

2. Bemesting – 5e actieprogramma Nitraat

In het vijfde actieprogramma Nitraat-richtlijn staan de hoofdlijnen van het Nederlandse mestbeleid voor de

periode 2014-2017. De stikstofgebruiksnormen van uitspoelingsgevoelige gewassen, waaronder suikerbieten, zijn vanaf 1 januari 2015 voor het zuidelijke zand- en lössgebied met 20% verlaagd. Daarnaast is al sinds 1 januari 2014 de werkingscoëfficiënt van varkensdrijfmest verhoogd van 70% naar 80%. Hoe kan de praktijk hierop inspelen?

Kies zo mogelijk een voorvrucht die een stikstofrijke grond achterlaat (erwten) met daarna een groenbemester. Probeer daarnaast de stikstofbenutting door het gewas te verbeteren, o.m. ongestoord bewortelingsprofiel en voldoende hoge pH. Door rijentoediening kan men de benutting van stikstof met 10 -15% verbeteren.

3. Bladschimmels

Naast de rasverbetering wordt de bestrijding van bladschimmels genoemd als oorzaak van de sterk gestegen suikeropbrengsten. De praktijk is van mening dat er verschil is in gevoeligheid tussen de rassen. Dit wordt in dit onderzoek nader bekeken. In Vredepeel liggen 4 rassen, van elke kweker één.

Isabella KWS en BTS 605 zijn rassenlijstrassen met resistentie tegen rhizoctonia. Curtis en SV1439 zijn rassen met rhizoctonia resistentie in onderzoek en hebben de mogelijkheid de komende jaren op de lijst te komen. Mocht uit dit onderzoek blijken dat er minder gevoelige rassen zijn en dus misschien een bespuiting kan worden overgeslagen, is dat met het oog op verlaging van teeltkosten interessant.

4. Organische stof op peil houden

Onderzoekers van het LEI hebben geconstateerd dat de kwaliteit van de Nederlandse bodem achteruit holt en dat de toekomst van de Nederlandse landbouw wordt bedreigd. Alle reden om maximale aandacht aan dit onderwerp en dus aan de organische stof te besteden. In drie bouwplannen a) aanvoer (2.000 kg EOS/jaar/hectare); b) aanvoer (1.300 kg EOS/jaar/hectare) en c) aanvoer (3.200 kg EOS/jaar/hectare) wordt bekeken wat hiervan de effecten zijn. De EOS is de effectieve organische stof. Er blijken verschillen op te treden. De lage aanvoer leidt de afgelopen 3 jaar tot circa 8% lagere opbrengst ten opzichte van het systeem met normale aanvoer. Er zijn echter verschillen tussen de gewassen. Zo scoort conservenervwt 20% lager terwijl suikerbiet maar een verschil van 1,5% tot 2% laat zien. Door aanvoer van mest met maximaal organische stof, dus vaste mest of compost, kiezen voor rundveedrijfmest, het stro op het perceel te laten en groenbemesters en/of stikstofvanggewassen te telen houdt men het organisch stofgehalte op peil.

5. Mechanische onkruidbestrijding

Mechanische onkruidbestrijding in cichorei en bieten is, gezien de lange periode tussen zaai en volledig sluiten, best uitdagend. Daarnaast kiemt cichorei ook nog eens heterogener en is het pakket aan herbiciden beperkt. Inzet van mechanisatie is een optie maar wat precies de 'uiterste' praktische mogelijkheden zijn en wat hier aan arbeid, kennis en ervaring bij komt kijken, is onvoldoende duidelijk. De volgende combinaties werden getoond:

1. Praktijkmethode
2. IPM-methode
3. Biologisch

Resultaat op 2 juli 2015: er is veel mogelijk en de capaciteit wordt steeds groter maar weer en vakmanschap bepalen nog steeds het resultaat.

6. Diagnostiek

Het stellen van de juiste diagnose bij zieke planten is niet alleen belangrijk in suikerbieten en cichorei, maar in alle gewassen van de vruchtwisseling. Tijdens de praktijkdag kregen de bezoekers aanwijzingen waarmee ze de oorzaak van de ziekte of plaag konden achterhalen, om vervolgens snel te handelen en een hoge opbrengst veilig te stellen.

Cichoreithema's:

1. Genetische vooruitgang

In 1992 startte de cichoreiteelt in Nederland. Sinds die tijd zijn veel

rassen de revue gepasseerd. Uit de resultaten van het rassenonderzoek dat elk jaar is uitgevoerd, blijkt dat de introductie van nieuwe rassen veel heeft bijgedragen tot het verhogen van de opbrengst. Een bekend oud ras is Orchies. Als men de opbrengst van Orchies op 100 stelt, blijkt dat de momenteel veel gebruikte rassen als Fugato en Selenite 11 à 12% boven die van Orchies ligt. Financieel betekent dit een plus van € 400 tot € 425 per hectare.

Al lijkt de vooruitgang op rassengebied gering, in werkelijkheid is er wel degelijk sprake van een aanzienlijke vooruitgang door de introductie van nieuwe gewassen. De verhoging in wortelopbrengst draagt het meeste bij tot de verhoging van de inuline-opbrengst. De stijging in inuline-gehalte is beperkt.

2. Opbrengstverhoging

Het streven bij de teelt van cichorei is om een jaarlijkse opbrengstverhoging van 4% te realiseren. De focus ligt op 10 ton inuline per hectare in 2023. Om dit te bereiken moet de teelt 'robuuster' worden. Door innovaties en een betere benutting van de bestaande kennis wordt de teelt verder geoptimaliseerd. Daarnaast is en blijft de onkruidbestrijding een belangrijk punt van aandacht. Tijdens de Open Dag wordt speciaal aandacht geschonken aan:

- Bemesten in de zaaivoor om de begingroei te stimuleren. Daarom heeft men op het proefveld met speciale apparatuur op de zaaia-machine, diverse meststoffen onverdund

toegepast, direct na het aandrukwielt van het zaaielement. Naast deze resultaten was ook het effect te zien van de inzet van vaste meststoffen (granulaten).

- Optimalisatie rondom zaai. Het streven is erop gericht om 150.000 oogstbare planten per hectare te realiseren. Hiervoor is een hoge en uniforme veldopkomst nodig. Dit lukt het best bij zaai in vochtige grond. Momenteel kent men de volgende systemen:

- op zandgrond: direct zaaien na de hoofdgrondbewerking
- op kleigrond: een vals zaaibed waarin, na regen, in een vochtige, bezakte grond kan worden gezaaid
- zetmeel polymeren. Dit granulaat absorbeert water direct na zaai en geeft dit later, tijdens de kieming, weer af met als doel om de kieming tijdens droogte zeker te stellen. De effecten van zaaien in vochtige- en droge grond werden getoond, evenals het effect van te diep (meer dan 1 cm) zaaien.

Spuittechniek

Tijdens de Open Dag werd gewezen op de tweede Nota Duurzame Gewasbescherming. Deze schrijft vanaf 2016 voor om op alle percelen en op het hele perceel 75% driftreductie toe te passen. Dit kan met gewone veldspuiten met doppen uit de categorie 75%. Hierbij kan het spuitbeeld erg grof worden. Daarom werd er gewezen op het verschil in druppelgrootte en bedekking van verschillende spuitdoppen en spuittechnieken met behulp van watergevoelig papier.

De kweker aan het woord

Redactie: Wie is Jens Christoph Lein?

Kweker Lein op zijn werkplek

Lein: Ik ben 39 jaar en werk al 9 jaar bij KWS in Einbeck, Duitsland, nabij Hannover. Momenteel bekleed ik de functie van Head Molecular Breeding Sugar Beet en daarnaast ben ik verantwoordelijk voor de Nederlandse en Belgische markt. Mijn landbouwkundige opleiding genoot ik aan de universiteit van Kiel, waar ik na mijn studie ook nog enkele jaren werkte aan onder meer het ontwikkelen van merkers in suikerbieten.

Redactie: Sinds 1950 is er een gestage groei van de suikeropbrengst per hectare. De laatste tien jaar ligt de groei, gerelateerd aan de rassen en de resistentieveredeling op 1,5 tot 2% per jaar. Kunnen we dit aanhouden en zodoende meer dan 16 ton suiker

(1890) produceren in 2020?

Lein: Ik ben optimistisch, in sommige gebieden in Nederland oogsten de telers al 16 ton suiker. Uiteraard streven we als KWS naar continuering van deze prestatie, maar garanties geven is niet gemakkelijk. Soms, zoals met het ras Florena KWS, schiet je in een keer vier punten financiële opbrengst omhoog, maar we moeten er rekening mee houden dat er ook eens één jaar komt zonder groei. De techniek die we toepassen in ons kweekwerk stelt ons in staat om positief op uw vraag te antwoorden en inderdaad, resistentieveredeling is daarbij onmisbaar omdat de natuur altijd nieuwe wegen zoekt om resistenties te doorbreken. Denk hierbij alleen maar aan de doorbraak bij het rhizomanievirus dat zich op redelijk grote schaal manifesteert in de nieuwe polders. Ik durf de stelling aan dat in Nederland, zonder resistentieveredeling, geen bietenteelt meer mogelijk is.

Redactie: Vertel daar eens iets meer over?

Lein: We hebben het dan onder meer over Marker Assisted Selection. Deze methode maakt het mogelijk om binnen een korte periode, zeg

6 weken, inzage te krijgen in de te verwachten eigenschappen van een plant met betrekking tot onder andere virusresistentie. Een voorbeeld: bij rhizomanie rassen duurde het 15 jaar om dezelfde suikeropbrengst te halen als bij de gangbare rassen. Met de moderne kweektechniek duurde het maar 5 jaar om hetzelfde te bereiken met de bietencystealtjeresistentie. In tegenstelling tot vroeger, toen het 2 jaar duurde om zeker te weten dat een plant de goede eigenschappen bezit, kan men deze zekerheid nu al geven bij een plantje van 6 weken.

Redactie: Zou men op deze manier ook sneller de diverse bladschimmels en rhizoctonia onder controle kunnen krijgen?

Lein: Het systeem werkt goed als de betreffende eigenschap in één gen verankert ligt en als de resistentie in het veld goed is te testen, met andere woorden, als we een duidelijk beeld krijgen van wel en niet aangetaste planten. Bij bladschimmels ligt dit wat moeilijk maar vooral bij rhizoctonia is dit een grote uitdaging. De praktijk moet langer wachten op verbeteringen omdat:

- 1) De rhizoctonia resistentie ligt verankerd in meerdere genen
- 2) De resistentie is in het veld moeilijk te testen omdat de aantasting varieert van helemaal dood tot nauwelijks aangetast (we noemen dat Phenotypering of verschijningsbeeld)
- 3) De aantasting komt vaak pleksgevijs voor en is daarnaast ook nog eens sterk gecorreleerd aan teeltmaatregelen en vruchtwisseling.

Er zijn voorbeelden bekend van rhizoctonia resistente rassen waarbij de opbrengst hoger is dan de huidige, maar dat gaat veelal ten koste van het resistentieniveau. Gelukkig is de

Isolatietunnels voorkomen ongewenste bestuiving

bietenwereld in Nederland daar nu duidelijk in. Het huidige niveau is de standaard. Nieuw materiaal moet hier minimaal aan voldoen of beter zijn en daarnaast nog eens financieel beter presteren. Dit is voorwaar geen gemakkelijke opgave.

De Nederlandse bietenteler profiteert, in Europa, als eerste van de rassenontwikkeling

Redactie: Hoe moet dat dan na 2017 als de bieten, zoals het er nu uit ziet, worden betaald bij 17% suiker en een WIN van 91?

Lein: Dit wordt een grote uitdaging voor telers die op hun bedrijf afhankelijk zijn van deze rhizoctonia resistente rassen. Kijken we bijvoorbeeld naar Beieren in Zuid-Duitsland, dan vinden we daar de grootste infectiedruk. Rassen, ouder dan Isabella KWS, komen hier, gezien klimaat en grondsoort, tot hoge en soms zelfs zeer hoge kilo-opbrengsten, maar

het gehalte blijft steken op maximaal 16,5%. Van Zuidoost-Nederland is bekend dat hier een hoog aandeel rhizoctonia resistente rassen worden geteeld. Het topjaar 2014 liet zien dat de kilo's er wel kwamen (regelmatig boven de 100 ton per ha) maar dat het gehalte maar net boven de 16% uitkwam. We moeten onder ogen zien dat gemiddeld 17% suiker in dit segment moeilijk te realiseren is. Dit gegeven zal dus, na 2017, het saldo van de teelt niet positief beïnvloeden. Daarom werken we hard aan een ras met minimaal dezelfde resistentie als Isabella KWS maar dan een financiële opbrengst van 102 of hoger. Maar stel dat zo'n ras zich dit jaar aandient dan duurt het nog minimaal 3 jaar vooraleer het op de markt komt.

Redactie: Hoe komt het dat KWS een antwoord heeft op de doorbraak van de standaard rhizomanie resistentie?

Lein: Meer dan 8 jaar geleden kwam vanuit Frankrijk de vraag of KWS een antwoord had op de doorbraak van het normale rhizomanievirus (Rz1). Met behulp van onze Merker-technologie en kennis over de genlocatie hebben we toen de resistentie kunnen vinden

(Rz2) zonder dat de opbrengst daalde en Nederland plukt daar momenteel de vruchten van.

Redactie: Hoe komt KWS aan de diverse resistenties?

Lein: Een grote bron van resistenties komt nog steeds uit wilde bieten (Bèta Maritima) en daarnaast stelt de alsmaar verfijndere techniek ons steeds beter in staat om in het bestaand materiaal naar resistenties te zoeken en eventueel in te kruisen.

Redactie: KWS heeft aangekondigd rassen te gaan introduceren die een bespuiting met middelen op basis van ALS-remmers kunnen verdragen, enigszins vergelijkbaar met het cichorei ras Chrysolite. Wat verwacht u hiervan?

Lein: Het is de bedoeling om dit materiaal (inmiddels bekend onder de naam CONVISO SMART) in 2016 aan te melden in alle landen van Europa. In 2018 zou het dan op de markt moeten komen. Het grootste voordeel is geen phytotoxiciteit (geen schade van de bespuiting tegen onkruid). Ten tweede zie ik grote voordelen voor telers met een onkruidprobleem. De teelt wordt niet alleen eenvoudiger maar ook flexibeler en efficiënter.

Redactie: In het verleden werd, in verband met grondtarra-reductie, gezocht naar een ronde suikerbiet. Is dit nog actueel en naar welke aspecten kijkt u nog meer?

Lein: De ronde biet bestaat niet meer maar de grondtarra-reductie bestaat nog steeds. Vooral vanuit België en

Een hele puzzel om hieruit de beste biet te zoeken

Een harmonie van bomen en plastic tunnels

Scandinavië is er vraag naar grondtarra vriendelijke rassen. Verder heeft het terugdringen van de schieteniging onze grote aandacht. De bietentelers in Noordwest-Europa neigen naar steeds vroeger zaaien (eind mei veld dicht) met als gevolg een groter risico op schietervorming. Het kweekprogramma richt zich niet direct op productie van bieten in gebieden met watertekort. Wel kan water efficiëntie een interessant onderwerp zijn om als kweker op te selecteren. Wellicht dat dit in de toekomst nog belangrijker wordt (global warming). Graag wil ik nog toevoegen dat KWS met behulp van bijvoorbeeld EPD en de diverse pilleertechnieken er alles aan doet om de kieming en opkomst te versnellen.

Kweekveld met typische "Einbecker Bauernhof"

Redactie: KWS heeft in het kader van het toelatingsonderzoek contact met diverse instituten. Wat is in dit kader

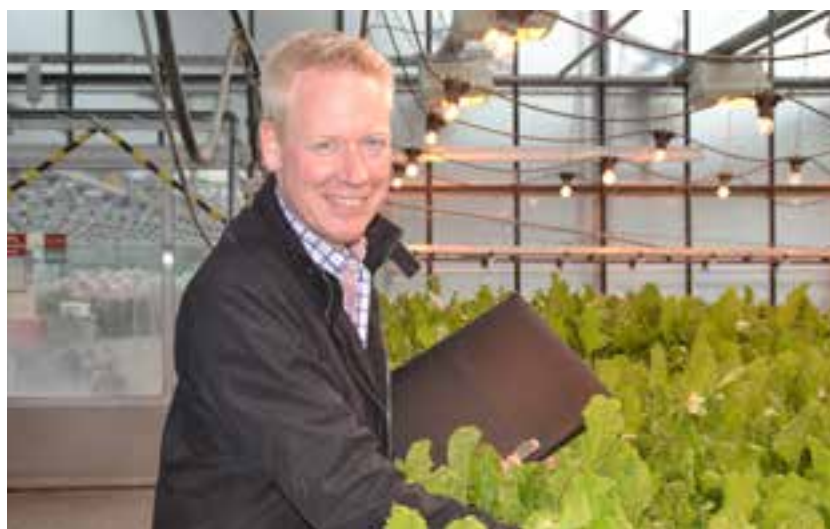
uw mening over Nederland en dan met name het IRS?

Lein: Ik kan daar kort over zijn. In mijn ogen kent Nederland, in Europa, het striktste toelatingsregime. Het IRS is professioneel en maakt weinig vergissingen. Het instituut staat bekend als streng maar rechtvaardig. Door het IRS-rassenonderzoek kan de Nederlandse bietenteler op de snelste manier profiteren van de nieuwste ontwikkelingen.

Redactie: In Nederland is het aandeel

rhizomanie/BCA resistente rassen gestegen tot 38% van het areaal. Waar ligt volgens u de grens?

Lein: Momenteel presteren de BCA-rassen zeer goed in Nederland. Ik ben er echter van overtuigd dat de rhizomanie rassen in bepaalde jaren weer beter presteren dan de BCA-rassen (onder niet besmette omstandigheden). Het zal een nek-aan-nekrace zijn tussen de toprassen in deze twee segmenten. Ik denk daarom dat het aandeel BCA-rassen nog wat zal groeien, maar daarna zal stabiliseren.

Het begint in de klimaatkas

Ga voor zekerheid:
it's all in the seed.

BESCHIKBAAR
IN DE VROEG-
BESTELLING!

ISABELLA KWS

- Rhizoctonia resistent
- Reeds jaren het meest uitgezaaide bietenras
- Uitgebalanceerde combinatie tussen resistentie (ziekte-index: 3) en financiële opbrengst! (100)*

* Bron: Rassenbulletin suikerbieten 2014

www.kwsbenelux.nl

SEEDING
THE FUTURE
SINCE 1856

COLUMN

Lievelingswerk

"Wauw, wat is er nu weer te beleven?" De kinderen springen de auto uit, net terug van school. De tractor met aanaarder staat achter het huis. "Oh mam, ga jij 'aanaarderen'," vraagt Kees. "Dat is toch jouw lievelingswerk?"

Ja, één van mijn lievelingswerkjes; kun je mooi het hele perceel goed bekijken. Zigzaggend erdoorheen, de radio erbij aan en altijd vergezeld door vogels en wild.

Een ander lievelingswerk is het bietenland eggen. Eén van de eerste mooie voorjaarsdagen, zodra het land het toelaat, eggen we die zware klei. Op een open tractortje op kooiwielen. Soms met 3 lagen kleren aan, soms in t-shirt. Een stapel eggen komt dan weer tevoorschijn in alle soorten en maten. Altijd de vraag welke sets er gebruikt moeten worden, de zware of de wat lichtere, al dan niet verzwaard, en leggen we ze op de kop of niet. Het is vrijwel elk jaar anders, afhankelijk van hoe de grond erbij ligt. Dit voorjaar leek veel op vorig jaar. De zwaarste eggen voor, verzwaard, de kleintjes er op de kop achter. Het viel niet mee om het bietenland mooi te krijgen door de zachte winter. En nu, kort voor de langste dag, hebben ze het land dicht, wat ook een aantal jaren begin juni al is geweest. "Wat wil je ook, als je een ras kiest waar geen blad om komt," zei mijn vader toen we vorige week met de krabber in de bieten liepen. Dat is zeker een groot verschil. Hollandia KWS hebben we dit jaar gezaaid.

Met de krabber het land in is ook mooi werk. Vroeger was ik er snel zat van; leek er geen einde aan te komen. Nu is het mooi werk. In de zon, tussen de vogels het hele perceel bij langs. En ondertussen wat kletsen. "Hé, wat is dat voor gekke plant, waarom staan de bieten hier nou zoveel minder goed, zie daar een kiekendief....". Als je maar mooi door kunt lopen, hier en daar een onkruidje of schieter.

Tussen de middag belde een fotograaf of we de bieten nog gaan schoffelen. Hij had ons vorig jaar gezien met de 'oude pop-pop' zoals de kinderen hem noemen. De oldtimer (farmal-C) met een schoffelbalk midden onder de tractor. Dit jaar schoffelen we niet, was het antwoord. We zijn er met de krabber al doorheen geweest.

Nu maar zien wat het dit jaar gaat worden....

De afwisseling van het werk, het werk in en met de natuur, de seizoenen. Dat tezamen is 'lievelingswerk'.

Wanda Sikkema-Olsder

Noordbroek

Prijsvraag Trip KWS Einbeck

Win een geheel verzorgde 2 daagse reis naar KWS SAAT SE te Einbeck (d)!

Welk suikerbietenras van de huidige rassenlijst heeft als enige ras naast een bietencystealtjes resistentie óók een aanvullende rhizomanie resistentie?

Uw antwoord: _____

Naam: _____

Adres: _____

Postcode en plaats: _____

Telefoonnummer: _____

E-mailadres: _____

Stuur ons uw antwoord in een gesloten enveloppe of stuur een e-mail vóór 30 september 2015 en maak kans op deze geheel verzorgde 2 daagse reis. **
De winnaar zal bekend worden gemaakt in de december editie van De Bietenteler.

De Bietenteler
Prijsvraag
Antwoordnummer 10056
4870 VB ETTEN-LEUR
info@debietenteler.com

* Postzegel is niet nodig
** Omstreeks mei/juni 2016

Goltix[®] Queen, maximaal effectief en veilig

bestrijdt
onkruid

Goltix Queen is de nieuwste oplossing met de bekende stoffen metamitron en quinmerac. Hard tegen onkruid en tegelijkertijd selectief en veilig voor het gewas. Goltix Queen wordt snel opgenomen via de wortel en het blad en geeft een lange nawerking tegen belangrijke onkruiden en nakiemers van onkruiden. Makkelijk te mixen en toepasbaar in alle schema's!

ADAMA

ADAMA Northern Europe B.V. | adama.com | [@adama_NE](https://twitter.com/adama_NE) | Trade Register Amersfoort (NL) No. 33282727
Gebruik gewasbeschermingsmiddelen veilig. Lees vóór gebruik eerst het etiket en de productinformatie.

Vriendelijk en hartelijk zijn woorden om aan te geven hoe we op 22 mei 2015 worden ontvangen op **de Sint-Janshoeve** aan de Ringweg in Ysselsteyn. Op deze in 1919 gebouwde boerderij woont jubilerende bietenteler **Gerrit Michels** met zijn vrouw **Riet Michels-Van Someren**.

Gouden bietenteler Gerrit Michels

Gerrit en Riet voor de mooie St. Janshoeve

Geschiedenis

In 1919 kwam de moeder van Gerrit als 16 jarige met de familie op de nieuwe boerderij wonen. Een nieuwe peel ontginning in het later naar de toenmalige minister van landbouw genoemde dorp **Ysselsteyn**.

Volgens Gerrit
is het een
zegen om te
kunnen werken

In 1931 trouwde de vader van Gerrit in, en er kwamen 9 kinderen (5 jongens en 4 meisjes). In 1966 namen Gerrit en zijn vrouw Riet het bedrijf over. Zoals in die tijd gebruikelijk bleven de ouders (respectievelijk schoonouders) bij Gerrit & Riet inwonen en werken. In dit geval tot 1975.

In 1966 bestond het bedrijf uit 1 paard, 30 zeugen, 10 koeien, 500 kippen en 10 hectare grond. Samen met de bank werd een toekomstplan opgemaakt met als speerpunten: 1) kippen, 2) fokvarkens en 3) akkerbouw. Gerrit en Riet besloten dan ook om de koeien weg te doen (1968) en het vrijgekomen kapitaal in de varkens en kippen te investeren. Ze bouwden een stal voor 2.500 legkippen. Later kwamen daar nog een paar Texelaar schapen bij.

Verdere ontwikkelingen

In 1986 was het pluimvee- en fokvarkensbedrijf doorgegroeid naar een vergund aantal van 13.200 legkippen en 205 zeugen inclusief biggen en opfok.

De zeugen, in dit geval de fokvarkens, werden door Gerrit beheerd. Het werk in de kippenstal zoals de verzorging en het eieren verzamelen, was voor rekening van Riet. Behalve het gezin (4 kinderen) heeft zij in de vrije uurtjes menig overgebleven onkruid en schieters

die boven de bieten uitkwamen een kopje kleiner gemaakt. Naast het werk op het bedrijf was Gerrit bestuurlijk erg actief in zowel het Nederlands Varkens- als Schapenstamboek. In beide functies heeft hij veel betekend voor de Nederlandse veehouderij.

Uit de grote prijzenkast op het kantoor en het feit dat hij ooit de beste ram van Nederland had, blijkt Gerrits vakmanschap. In de beginjaren heeft hij met fokvarkens deelgenomen aan de varkens fokdag in Limburg. Het Landbouwwonderwijs draagt hij een warm hart toe. Heel veel stagiaires van de praktijkschool uit Horst kregen bij hem de nodige praktische vorming. Voor al zijn verdiensten heeft de Limburgse Land- en Tuinbouw Bond hem

Tevreden jubilaris in actie

beloond met de zilveren speld. In 2012 moesten, als gevolg van de nieuwe welzijnswet (kooiwet), de kippen (inmiddels 10.800) het bedrijf verlaten en bleven er nog 50 Texelse fokschapen en twee paarden over.

De bietenteelt

Toen Gerrit het bedrijf overnam teelde zijn vader al suikerbieten

Letterlijk en figuurlijk een gouden (mosterd) randje om de bieten

voor COVAS in Limburg. Nooit heeft hij ook maar één minuut getwijfeld of hij hier mee door zou gaan en vanaf 1 maart 1966 teelde hij de bieten voor eigen rekening. Het areaal bedroeg toen 0,7 hectare, de opbrengst was 29.533 kilo per hectare en de prijs was f 69,00 per ton. In 1967 was het areaal al ruim verdubbeld en lag de opbrengst op 43.531 kilo per hectare. De bieten, al 50 jaar onderdeel van het bedrijf, is Gerrit, nadat hij nog wat referentie had bijgekocht, in een 1:3 rotatie gaan telen. Oppervlaktevergroting heeft bij hem nooit ter discussie gestaan. Het zaaien gebeurde met de tractor door plaatsgenoot Claessen, maar het schoffelen en spuiten geschiedde met paardentractie (zie foto). In 1985 kwam er een Ford 4000 en een Munckhoffspuit (12 meter) op het bedrijf. Beide machines

doen nog steeds dienst. De spuit is inmiddels 8x gekeurd, hetgeen Gerrit de opmerking ontlokt: "Het keuren heeft meer gekost dan de spuit zelf". De enge vruchtwisseling met gras en gerst en het scheurverbod van tijdelijk grasland in de herfst heeft ervoor gezorgd dat de percelen zijn besmet met vrijlevende aaltjes. Hiervoor wordt Vydate ingezet. Vanaf het moment dat het kon, teelt Gerrit rhizoctonia

50 jaar geleden

resistente rassen en momenteel (het 50ste seizoen) is dit Isabella KWS, die bij hem vorig jaar 13.000 kilo suiker per hectare opbracht. Kijkend naar het 5-jaar overzicht komen we tot de volgende cijfers: Areaal: 2,84 hectare – Opbrengst: 72.540 kilo – Suikerpercentage 16,59% – Suiker per hectare: 12.034 kilo – Tarra: 11,8% en WIN: 90.0. Op basis van deze cijfers is te begrijpen dat voor Gerrit en Riet de bietenteelt, hoewel bescheiden van omvang, een sterk onderdeel van de akkerbouw is geweest en nog steeds is.

De toekomst?

Gerrit en Riet willen graag oud worden op de Sint-Janshoeve. Daarvoor blijven ze erg actief, niet alleen met bieten telen en oppassen op kleinkinderen, maar ook in het verenigingsleven, de schapen en de bijen studiegroep. Gerrit had ooit 20 bijenvolken. Hiermee trok hij naar de koolzaadvelden in Flevoland. Koolzaad zover het oog reikte, met in de verte een vuurtoren. Het is hen van harte gegund nog vele jaren in hopelijk goede gezondheid op de Sint-Janshoeve te wonen.

Agenda

Beurzen en evenementen

1 september 2015

Akkerbouwmiddag Proefboerderij Wijnandsrade
Bongard 1 – 6363 CH Wijnandsrade

10 t/m 14 november 2015

AgriTechnica Hannover
Messegelände, Kronbergstrasse,
30521 Hannover

24 t/m 27 november 2015

Landbouwakkeurs Assen
De Haar 11 – 9405 TE Assen

Noteer de data
alvast in uw agenda.

In volgende editie van

De Bietenteler

Rassenkeuze 2016

Oogst en verlading op Texel

De bietenteelt in Zeeland onder de loep

Maximale zekerheid: it's all in the seed.

BESCHIKBAAR
IN DE VROEG-
BESTELLING!

FLORENA KWS

- Bietencysteaaltjes resistent
- Aanvullend rhizomanie resistent (AYPR)
- Hoge financiële opbrengst onder besmette én niet besmette omstandigheden
- Andere bietencysteaaltjes resistente rassen in de vroegbestelling zijn:
Alexina KWS, Maximiliana KWS en Lisanna KWS.

Bron: CSAR, Aanbevelende Rassenlijst 2015

www.kwsbenelux.nl

SEEDING
THE FUTURE
SINCE 1856

